

Arve- og familierettseksamen våren 2016

Kandidat: Jonas Garberg

Kommentert av: Mari Moe Haahjem, advokatfullmektig i Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA

Spørsmål 1

Hovedproblemstillingen er om villaen tilhørte Bengt, Anine eller begge to.

Første spørsmål er om villaen var sameie ved ervervelsen.

Utgangspunktet er at det som "ervertes av begge ektefellene" er sameie mellom dem jf. el. § 31 (2).

Det følger av bred rettspraksis at vurderingen av sameie må ta utgangspunkt i bidragene, både direkte og indirekte, som partene har gitt til ervervelsen og hvorvidt ervervelsen hadde karakter av et felles prosjekt, jf. bl.a. Rt-1975-220 (Husmordommen).

Dette er en god start på oppgaven. Kandidaten presenterer vurderingstemaet på en kort og konsis måte.

Det er imidlertid ikke korrekt at rettsregelen følger av Husmordommen. Det er tilstrekkelig å vise til alminnelige formuerettslige prinsipper for erverv av eiendomsrett som rettslig grunnlag for spørsmålet om eneeie vs. sameie.

Petra og Roar (heretter PR) har anført at villaen tilhørte Bengt alene, ettersom han ordnet alt formalia ved kjøpet.

Det følger av bred rettspraksis at det er de reelle forhold som må være avgjørende for vurderingen av sameie, ikke de formelle jf. bl.a. Rt-1999-177. Det formelle kan imidlertid være et viktig moment i kartleggingen av hvordan avtaleforholdet mellom ektefellene var.

Anførselen til PR bortfaller.

Det er flott at kandidaten starter med å avfeie denne anførselen som klart ikke fører frem. Det gir en god metodisk oppbygging av oppgaven når man får ryddet uproblematiske spørsmål av veien slik at man kan konsentrere seg om spørsmålene som legger opp til nærmere drøftelse.

Igjen er domshenvisningen ikke presis. Prinsippet om reelle vs. formelle eierforhold kommer direkte til uttrykk i bl.a. Rt. 1999 s. 240. Det er imidlertid unødvendig for studentene å pugge nøyaktige domshenvisninger for prinsipper som er såpass godt etablert i praksis. Det sentrale er at man kjenner innholdet av prinsippet.

De direkte bidragene til ervervelsen av villaen var et innskudd på kr. 1 000 000 og et lån på kr. 3 000 000.

Stein anfører at innskuddet på kr. 1 000 000 må anses å ha tilhørt dem begge, da beløpet kan føres tilbake til verdistigning i ekteskapet.

Det er på det rene at boligen hadde en nettoverdi på 0 da ekteskapet ble inngått, og steg etter frem år opp til en verdi på kr. 1 000 000. Dette skjedde pga. utvikling på markedet. Det er et allment prinsipp i formueretten at passiv verdistigning på eiendeler skal tilfalle eieren av disse, altså Bengt. Dette må også gjelde i ekteskap ettersom verdistigningen ville skjedd uansett om Bengt ikke hadde vært gift.

Verdistigningen tilfaller Bengt, anførselen til Stein bortfaller.

Videre anfører Stein at midlene til lånet på kr. 3 000 000 må tilfalle Anine.

Det er på det rene at det var Bengt som tok opp lånet til leiligheten. Han vil dermed i utgangspunktet være den som står for det direkte bidraget.

Det følger imidlertid av bred og langvarig rettspraksis at den som nedbetaler på et lån skal tilskrives en eierandel som står til den andelen som ble betalt. Anine betalte hele lånet med sine arvemidler som hun eide, følgelig må dette direkte bidraget tilskrives henne.

Lånemidlene tilfaller Anine, anførselen til Stein fører frem.

Kandidaten viser god forståelse for spørsmålene som gjelder de direkte bidragene, og behandler anførselene på en ryddig og oversiktlig måte.

Når det gjelder spørsmålet om eierandel gjennom nedbetaling av lån er kandidaten litt bastant. Det er nok grunnlag for mer drøftelse rundt dette. Ettersom det er få opplysninger i faktum om bakgrunnen for Anines nedbetaling, fremstår det imidlertid nærliggende å konkludere slik kandidaten har gjort.

Videre må det veie inn hvorvidt ervervelsen hadde karakter av et felles prosjekt.

Etter bred og varig rettspraksis følger det at ved ervervelser som begge ektefellene har nytte av og det kan kartlegges et fellesskap for ervervelsesprosessen har det formodningen for seg at begge tilskrives en sameieandel.

Her hver av ektefellene bidratt til ervervelsen til en bolig, noe som åpenbart er et typisk felles prosjekt for par. De har også gjort det tidlig i samlivet, noe som også er meget vanlig før man starter en familie. Ektefellene hadde imidlertid ikke barn, noe som er et vanlig grunnlag for å ønske å skaffe seg en større bolig. Dette kan imidlertid ikke avskjære at ervervelsen var et felles prosjekt.

Anskaffelsen av boligen har karakter av et felles prosjekt, følgelig har sameie formodningen for seg.

Presis vurdering av dette. Dette blir et moment i helhetsvurderingen av om boligen er i sameie eller eneeie.

Stein anfører videre at Anine sitt bidrag på kr. 3 000 000 måtte medføre at hun var eneeier av villaen ved ervervelsen.

Det følger av forarbeidene at det er en nedre grense for hvor stor et bidrag må være for at de medfører en sameieandel.

I en dom fra 1982 hadde en kvinne bidratt med 1/10 av kjøpesummen til en hytteeiendom og fikk ikke sameieandel i ferieeiendom, selv om hun hadde vært på eiendommen mye og hadde et forhold til den.

Her har Bengt betalt 1/4 av kjøpesummen, noe som åpenbart er langt mer enn 1/10. I tillegg må det spille inn at ervervelsen av villaen har karakter av å være et felles prosjekt, noe som også må tale for sameie.

Ved ervervelsen var hytteeiendommen sameie mellom Bengt og Anine, med andeler på 1/4 og 3/4. Anførselen til Stein bortfaller.

Eiendommen ble "ervert av begge ektefeller" jf. el. § 31, den er dermed i utgangspunktet i sameie mellom dem.

God rettskildebruk og god sammenligning med rettspraksis ved vurderingen her. I denne sammenheng vil det også være relevant at Bengt har bidratt gjennom opptak og betjening av lån til totalrenovering, hvilket underbygger konklusjonen ytterligere. Kandidaten har strukturert besvarelsen med skille mellom på den ene side spørsmål om sameie ved ervervelsen, og på den andre spørsmål om endring av eierforholdene i etterkant. Det er ikke nødvendig å dele oppgaven mellom disse spørsmålene. Eierforholdet skal vurderes ut fra situasjonen da spørsmålet ble aktuelt (ved oppgjøret etter Bengt og Anines død). Kandidatens struktur på besvarelsen har imidlertid ikke fått store konsekvenser for bedømmelsen, ettersom kandidaten også på denne måten får besvart på det overordnende spørsmålet.

Videre anfører PR at eiendommen var Bengt sin på bakgrunn av de omfattende renoveringer som fant sted etter ervervelsen.

Utgangspunktet er at etter ervervelsen er eierandelene satt. Etter Høyesterettspraksis skal det "adskillig til" for å endre på disse i ettertid, jf. Rt-1999-177. Denne dommen gjalt imidlertid etablering av en sameieandel på en eiendel som var eneeie. Det vil åpenbart være en lavere terskel for endring av andelene når det allerede er etablert et sameie.

Ok. Som kandidaten selv er inne på, gjelder dommen en annen faktisk situasjon. Etter min mening gir ikke dette avsnittet så mye til vurderingen av spørsmålet i denne saken.

Det er på det rene at Bengt tok opp lån for renoveringer til villaen, og økte verdien med disse fra kr. 4 000 000 til kr. 6 000 000. Dette er et prishopp på 1/3 av totalprisen, noe som åpenbart er omfattende og må medføre en endring i sameieforholdet. Ettersom det var Bengt som nedbetalte lånet, må han tilskrives eierandelen jf. samme prinsipp som over. **Jeg er enig i at Bengts bidrag tilsier økt sameieandel, men her savner jeg at kandidaten også problematiserer betydningen av Anines arbeid i hjemmet.**

Samlet sett er det tydelig at ervervelsen var et felles prosjekt mellom begge ektefellene, og begge har bidratt med kr. 3 000 000 hver. En lik fordeling mellom ektefellene virker dermed som det rimeligste utfallet.

Konklusjonen er at eiendommen er i sameie mellom Bengt og Anine.

Enig.

Dette er en sterk besvarelse av oppgave 1. Selv om det er småting å utsette underveis, svarer kandidaten treffende på spørsmålene som oppgaven reiser.

Spørsmål 2

Hovedproblemstillingen er om svaret i spm. 1 blir forskjellig om partene var samboere.

Det er lagt til grunn i både rettspraksis og teori at vurderingen av sameie for samboere og ektefeller i grove trekk er like. Dette kan settes i sammenheng med at ektefelles etter el. §§ 31 og 40 også etter ekteskapet er selvstendige rettssubjekter.

Hovedforskjellen er at ekteskapsloven ikke kan brukes for samboere. Det rettslige grunnlag ville dermed være alminnelige prinsipper om eierskap.

Det er imidlertid ingen store forskjeller på vurderingssiden, ettersom disse reglene er utformet av Høyesterett og fungerer for både samboerskap og ekteskap. Noen nyanser ville kanskje være forskjellige, f.eks. at felles prosjekt i visse tilfeller ikke kunne veie like tungt for samboere som for ektefeller. Dette ville imidlertid ikke være utslagsgivende, ettersom det var klare direkte bidrag som tilsa en sameieandel i denne saken.

Konklusjonen er at svaret ikke ville bli forskjellig om partene var samboere.

Kandidaten besvarer oppgaven på en dekkende måte, og viser god forståelse for hvilke poenger det er lagt opp til at man får med i besvarelsen. Oppgaven legger ikke opp til lange drøftelser, og det er derfor fint at besvarelsen er gjort kort.

Et poeng som kandidaten ikke har fått med, men som med fordel kunne vært nevnt, er at regelen om «husmorsameie» etter el. § 31 (3) også gjelder ulovfestet for samboere, jf. Høyesterettspraksis (særlig Rt. 1978 s. 1352). Denne regelen er imidlertid ikke uttrykk for et alminnelig formuerettslig prinsipp, slik reglene i § 31 første og annet ledd er.

Spørsmål 3

Hovedproblemstillingen er hvem som har krav på arv i boet etter Bengt, og hvor mye som skal tilfalle arving.

PR anfører at hele arven etter Bengt må tilfalle hans slekninger ettersom Anine var død.

Det er på det rene at Bengt døde før Anine. Arveretten til ektefeller fremgår av al. § 6.

Av § 6 (1) tredje pkt. følger det at dersom de nærmeste sleksarvinger er "foreldra" eller arvinger etter disse, så har ektemaken rett på halvparten av arven.

Det er på det rene at Bengt ikke hadde noen "livsarvinger" etter al. § 1, følgelig ville hans nærmeste arvinger være "foreldra" jf. al. § 2 (1).

Anine har dermed krav på halvparten av arven etter Bengt jf. al. § 6 (1). Anførselen til PR bortfaller.

Igien er det flott at kandidat starter besvarelsen med å avklare spørsmål som er lite problematiske og som ikke innbyr til videre drøftelse.

Stein anfører at Bengt sitt testament av 2016 ikke gyldig tilbakekalte testamentet av 1998, og han derfor måtte anses enarving etter testamentet av 1998.

I første rekke er det på det rene at testamentet av 2016 var gyldig i henhold til formkravene i al. § 57 (1) første setning.

Videre følger det av al. § 55 at en testator fritt kan tilbakekalle testamentet sitt. Ingen av restriksjonene i al. kap. 9 kommer til anvendelse. Testamentet er dermed gyldig tilbakekalt. Bengt sin anførsel bortfaller.

PR anfører at tilbakekallets gyldighet medfører at Anine ikke hadde krav på arv. Stein bestrider dette og mener at hun hadde krav på arv.

Det er på det rene at Bengt og Anine var gift ved Bengts død.

Av al. § 7 følger det at ektefellens rett etter al. § 6 kan bare avgrenses av testament som ektefellen har "fått kunnskap" om før arvelaterens død.

Det er på det rene at Anine ikke hadde "fått kunnskap" om dette testamentet før Bengt sin død. Følgelig hadde hun krav på arv i tråd med el. § 6.

Anførselen til PR bortfaller.

Kandidat kommer frem til riktig løsning på spørsmålet om gyldig tilbakekall av testament, men ser ikke ut til å få helt tak på anførselen knyttet til Anines manglende kunnskap om tilbakekallet. Anførselen er heller ikke korrekt gjengitt fra faktum.

Poenget i saken er at Anines manglende kunnskap ikke får betydning for gyldigheten av tilbakekallet, fordi det ikke er holdepunkter for at tilbakekallet innebærer avkortning av den arv som Anine er berettiget etter loven, jf. §§ 6 og 7.

Videre anfører PR at arven til Anine må begrenses til 4 ganger folketrygdens grunnbeløp.

For det første er det klart at da foreldrene til Bengt er hans nærmeste livsarvinger vil minste arven til ektefellen, Anine, ligge på 6 ganger grunnbeløpet av folketrygden (6G) etter § 6 (1) tredje pkt.

Videre sto det ikke annet i testamentet av 2015 enn at testamentet fra 1998 tilbakekalles. Tilbakekalling av testamentet medfører ikke annet enn at man går tilbake til lovens system, med mindre annet er bestemt i det nye testamentet.

Etter lovens system har Anine, som nevnt, krav på halvparten av arven etter Bengt jf. § 6 (1) tredje pkt. Halvparten av Bengt sine verdier overstiger langt 4G, og også 6G.

Anførselen til PR bortfaller.

Utgangspunktet er dermed at Stein, Anines far, har krav på halvparten av verdiene etter Bengt som uomtvistet eneste arving etter Anine jf. e.l. § 6.

Ryddig og god behandling av dette spørsmålet. Lite å utsette på dette.

Spørsmålet blir videre hvordan fordelingen av den andre halvparten skal finne sted.

Petra anfører at hun skal arve alt etter Bengt, mens Roar mener at arven skal deles likt.

Av al. § 2 (1) følger det at om arvelateren ikke har "livsarving", så går arven videre til "foreldra" hans.

Vilkåret "livsarvinger" referer videre til al. § 1, hvor det fremgår at en livsarving er "avkomet" etter arvelateren. Det er klart at Bengt ikke hadde "avko[m]", jf. al. § 1 (1).

Følgelig vil arven gå videre til "foreldra" hans jf. al. § 2 (1). Av al. § 2 (2) følger det at foreldrene arver likt, og om "far eller mor [er] død" så går arvelotten videre til hans eller hennes "livsarvinger".

Moren til Bengt, Petra, er i live og vil dermed få hennes halvpart av arvelotten jf. § 2 (2).

Videre er det klart at faren til Bengt er "død", og følgelig vil hans halvpart gå videre til hans "livsarvinger" jf. § 2 (1).

Det er på det rene at Roar ikke er et særkullsbarn på Petra sin side, følgelig vil han være "avkomet" etter faren til Bengt jf. § al. 1 (1). Dersom han er eneste "livsarving" har også han krav på en halvpart.

Anførselen til Petra bortfaller, mens Roars tas til følge.

Konklusjonen er dermed at Stein har krav på 2/4 av dødsboet til Bengt, mens både Petra og Roar har krav på 1/4 hver.

Dette spørsmålet er også besvart på en god måte. Det er lite å utsette på dette, men kandidat kunne med fordel bemerket at Petra ikke kan høres med sin anførsel om uskifte ettersom uskifteregelen ikke gjelder ved arv etter barn.

Til tross for at kandidaten ikke treffer helt på spørsmålet om gyldig tilbakekall av testament, er oppgave 3 for øvrig besvart på en ryddig og god måte.

Spørsmål 4

Hovedproblemstillingen er om svaret på spørsmål 3 blir annerledes dersom Anine og Bengt ikke var gift, men var samboere.

I første rekke ville det verdimeslig vært annerledes mellom Bengt og Anine ettersom delingsoppgjøret mellom samboere skjer etter eiendomsgrensene.

Rett til arv for samboere fremgår av al. kap. 3.

Det følger av al. § 28 b) at samboere har rett til 4G etter sin medsammenboer, uansett om vedkommende har livsarvinger.

Stein ville dermed få 4G eller 400 000 etter Anine, mens Roar og Petra ville dele den resterende arven likt mellom seg etter mønsteret gitt i oppgave 3.

Konklusjonen er at svaret hadde blitt annerledes om Anine og Bengt ikke var gift.

Her bommer kandidaten på anvendelsen av regelen. Vilåret for arv etter § 28 b) (1) 1. pkt. er at samboerparet må ha eller vente barn sammen. Vilåret etter § 28 b) (1) 2. pkt. er bl.a. at den avdøde må ha egne livsarvinger. Ingen av disse vilkårene er oppfylt, og Anine ville derfor ikke hatt rett på arv dersom hun og Bengt var samboere. Følgelig ville Bengts mor og bror delt arven, jf. arveloven § 2. Kandidaten får derfor ikke noe ut av besvarelsen på denne oppgaven, og dette trekker helhetsinntrykket ned.

Overraskende mange kandidater bommet på denne oppgaven. En mulig fellesnevner er at kandidatene ikke har lest og tolket bestemmelsens ordlyd grundig nok. Et generelt tips til oppgaver der man skal behandle lovtekst som man ikke har vært borti i undervisningen, er derfor å bruke god nok tid på å tolke ordlyden og sammenhengen til andre bestemmelser, før man går i gang med å drøfte vilkårene.

Spørsmål 5

Hovedproblemstillingen er om Stein har krav på vederlag

Stein anfører at han har krav på vederlag etter el. § 73, da bakgrunn av Anines indirekte bidrag til Bengt sin suksessbedrift.

PR bestrider dette, og anfører at det er bare Anine som kunne gjøre vederlagskrav etter el. § 73 gjeldene, og ikke hennes arving Stein.

Et vederlagskrav er i essensen en fordring på som en kreditor har på en debitor. Etter vanlige formuerettslige prinsipper vil disse videreføres til arvinger når en kreditor dør.

Visse vederlagsregler kan imidlertid ikke gjøres gjeldene av arvinger ved kreditors død. For dette må man se hen til el. § 77 om sammensatt skifte. Selv om dette ikke er et sammensatt skifte har bestemmelsen betydning, ettersom den angir hvilke krav som kan gjøres gjeldene av arvingene etter kreditors død. Det følger av el. § 77 (2) at arvinger ikke kan kreve vederlag etter el. § 63, men § 73 er ikke nevnt. Om arvinger kan gjøre vederlagskrav etter § 73 gjeldene ovenfor gjenlevende ektefelle etter el. § 77, så må de også kunne gjøre det gjeldende ovenfor arvingene til gjenlevende ektefelle.

Kandidaten innleder drøftelsen med presise generelle betraktninger om overføring av fordringer, og kommer så over på spørsmålet om hjemmel for overføring av vederlagskravet etter § 73 til avdødes arving. Kandidaten får frem noen treffende momenter i drøftelsen, men jeg savner at kandidaten går dypere inn i problematiseringen av spørsmålet. Det blir litt for

enkelt å basere konklusjonen på en antitetisk forståelse av § 77, uten å trekke flere momenter inn i drøftelsen. For eksempel kan § 77 (1) tilsi motsatt konklusjon. I dette tilfellet løser ikke loven i seg selv spørsmålet, og oppgaven innbyr derfor til en bredere drøftelse av hensynene som gjør seg gjeldende pro/contra. Studentene på 1. studieår har mindre trening i behandling av denne typen spørsmål. Ettersom kandidaten har forstått problemstillingen og fått frem noen betraktninger rundt spørsmålet, er oppgaven tilfredsstillende besvart på dette punkt. Det gis da ikke trekk for denne del av besvarelsen, selv om en bredere vurdering ville trukket opp helhetsinntrykket.

Anførselen til PR bortfaller.

Av el. § 73 følger det at der en ektefelle har gjennom bidrag til familiens underhold eller på annen måte "i vesentlig grad" har "medvirket" til å "øke midler som er den andre ektefellens særeie", kan hun tilkjennes vederlag.

I første rekke er det på det rene at aksjene i Finansinvest AS var Bengt sitt "særeie" etter ektepakten av 2006, og det er klart at selskapet opplevde en "øk[ning]" i verdi jf. el. § 73.

Videre er spørsmålet om Anine "i vesentlig grad" har "medvirket" til denne økningen.

Ordlyden av "medvirket" tilsier at vedkommende har bidratt, enten direkte eller indirekte. Videre tyder "i vesentlig grad" på at det er en høy terskel. Dette må besvares etter en konkret helhetsvurdering.

Veldig god metode her. Kandidaten presenterer de sentrale vilkårene i lovbestemmelsen og konstaterer kjapt at de uproblematisk vilkårene er oppfylt. Deretter tolker kandidaten ordlyden av vilkårene som innbyr til nærmere drøftelse, før kandidaten går i gang med drøftelsen. Dette gir en veldig god oppbygning til drøftelsen.

Det er på det rene at Anine har stått for alt arbeid i hus og hjem. Dette er åpenbart del av familiens underhold, følgelig må det ha vekt i vurderingen. Paret hadde ikke noen barn, og dermed er det klart at hennes arbeidsmengde ikke kan sidestilles med hans, slik som er lagt til grunn i rettspraksis for pass av barn under skolepliktig alder. Huset var imidlertid stort, følgelig måtte hennes hushold representert betydelig arbeid. Dette taler for at Anine har "i vesentlig grad" har "medvirket" til økning av særeie jf. el. § 73.

Videre har Anine betalt alt av forbruksutgifter. Presumpsjonen mellom ektefeller er at de betaler en halvpart hver av forbruksutgifter, og der en ektefelle har betalt mer er dette et bidrag til familiens underhold som f.eks. kan føre til sameieandeler der den andre har ytt direkte bidrag, jf. bl.a. Arkitekt-dommen fra 1982. At Anine har betalt mer enn sin mengde av dette må tale for at har "medvirket" "i vesentlig grad" til forøkelsen av Bengts særeie.

Samtidig må det også her legges vekt på at paret ikke hadde barn. Forbruksutgiftene ville dermed ikke være like omfattende som for par som har det. Dette trekker imot at Anine "i vesentlig grad" har "medvirket" til verdiøkningen av aksjene jf. el. § 73.

I tillegg er det aktuelle tidsrommet over kun 8 år fra 2006, når ektepakten ble signert, til 2014, når Anine ble syk. Dette er kortere enn de fleste ekteskap der vederlagskrav er blitt aktuelt, se bl.a. Arkitekt-dommen. Dette må tale for at Anine ikke "i vesentlig grad" har "medvirket" til verdistigningen jf. el. § 73.

Det er flott at kandidaten er flink til å vekte de ulike argumentene underveis i drøftelsen. Det blir da tydelig for leseren hva kandidaten mener om argumentene, og hvilke vei de trekker.

Stein hevder at Bengt ikke ville klart å skyte inn startkapitalen dersom Anine ikke hadde bidratt med forbruksutgifter og husarbeid, og at dette må veie inn i vurderingen.

Anine og Bengt hadde levd sammen i 11 år, og vært gift i 5 da Bengt startet selskapet. Om Anine i alle disse årene hadde betalt alt av forbruksutgifter ville dette ende opp med store mengder penger. Dette er imidlertid ikke del av vurderingen om at særeiet har blitt forøket. At ektefellene avtalte særeie i 2006 medførte også uansett at eierforholdene ble overført til Bengt, følgelig kan Anine sitt arbeid før den tid vanskelig tillegges vekt.

Anførselen til Stein tilsidesettes.

PR hevder at selskapet hadde økt i verdi uansett om Bengt hadde vært del av det.

Det er på det rene at selskapet hadde flere eiere og medarbeidere. Det er mulig at verdien på selskapet hadde steget uten Bengt, og dermed uten Anine. Dette taler for at Anine ikke skal ha "medvirket" til stigningen.

På den andre siden er det klart at å klart bevise at Stein har hatt en effekt på firmaet uansett ville være ekstremt vanskelig. Det ville være urimelig et vederlagskrav fra Anine ble avskåret pga. slike hypotetiske scenarier som ikke kan bevises.

Allikevel må momentet tale for at Anine ikke har "medvirket" til stigningen.

Avslutningvis må det legges inn noen konkrete rimelighetsbetraktninger. Det er på det rene at familien til sammen har en formue på 12 000 000, hvorav 6 millioner er fra huset og 6 millioner er fra Bengts bedrift. Etter beregningene over vil Stein uansett ende opp med halvparten av eiendelene til Bengt, dvs. også deler av aksjene i tillegg til hele arven etter Anine. Dette utgjør 3/4 av totalboet, mens Roar og Petra må dele 1/4. Begrunnelsen bak vederlagskravene er å rette opp eventuelle skjevheter som har oppstått gjennom delingsoppgjøret. Om noe, så er dette oppgjøret skjevt i Steins favør. Dette må tale imot å tilkjenne han et vederlagskrav her.

Her viser kandidaten selvstendighet ved å bruke konkrete rimelighetsbetraktninger som moment i drøftelsen. Flott.

Samlet sett må det legges vekt på det høye terskelen for vederlagskrav, sammenholdt med at ektefellene ikke hadde barn og at perioden mellom særeieklausulen og ekteskapets ende bare var 8 år lang. Betaling av forbruksutgifter for to personer og arbeid hjemme i denne perioden kan ikke anses nok til at Anine "i vesentlig grad" "medvirket" til verdistigningen, spesielt ikke når tilkjenning fremstår såpass urimelig som her.

Dette er en svært god pro/contra-drøftelse av spørsmålet om å tilkjenne Stein vederlag etter § 73. Kandidaten får mange relevante momenter ut av faktum, og har fått til en god balanse mellom argumenter som taler for og mot vederlag. Som nevnt er det også et ekstra pluss at kandidaten tar drøftelsen videre et steg, og vurderer rimeligheten av vederlagskrav i det konkrete tilfellet.

I tillegg til at det materielle innholdet av drøftelsen er godt, har drøftelsen også en veldig god og ryddig oppbygning. Det er flott at kandidat avslutter med en oppsummerende vektning av argumentene, og vurderer dem i lys av terskelen for oppfyllelse av vilkårene før kandidaten konkluderer.

Steinar sin anførsel om vederlagskrav etter § 73 bortfaller.

Det er ingen andre rettsgrunnlag for vederlag for Stein.

Konklusjonen er at Stein ikke har rett på vederlag.

Oppsummerende kommentar til besvarelsen:

Dette er et godt eksempel på at eksamensbesvarelser ikke må være perfekte for å nå opp til A-sjiktet. Som det fremgår av mine kommentarer, er nivået innad i besvarelsen litt sprikende, og særlig i oppgave 3 og 4 er det bommerter som trekker ned helhetsinntrykket. Besvarelsen av de øvrige tre oppgavene holder imidlertid et høyt nivå – både metodisk og materielt -, og helhetsvurderingen er derfor at besvarelsen tilfredstiller nivået for karakteren A.

Kandidaten er gjennomgående flink til å identifisere hvilke problemer som oppgavene legger opp til å drøfte, og har også en gjennomgående ryddig og god metode. På grunn av manglene som er påpekt underveis, ligger nok besvarelsen i grenselandet mellom svak A og sterk B.